

Jennifer Clement

Molitve za ugrabljene

Zdaj te bomo naredile grdo, je rekla mama. Zažvižgala je. Usta je imela tako blizu mene, da mi je pri tem vrat poštropila s slino. Zavohala sem pivo. V ogledalu sem gledala, kako premika košček oglja po mojem obrazu. Življenje je nevarno, je šepnila.

To je moj prvi spomin. K obrazu mi je podpržala staro, počeno zrcalo. Morala sem imeti kakšnih pet let. Zaradi razpoke na ogledalu je bil moj obraz videti prelomljen na dvoje. Najboljše, kar te lahko doleti v Mehiki, je, da si grda deklica.

Ime mi je Ladydi Garcia Martínez, imam rjavo kožo, rjave oči in svedraste rjave lase in podobna sem vsem dekletom, ki jih poznam. Ko sem bila majhna, me je mama oblačila v fanta in me klicala Pob.

Vsem sem rekla, da se je rodil fantek, je povedala.

Če bi bila deklica, bi me ugrabili. Kakor hitro trgovci z mamili slišijo za kakšno lepo deklico, že v črnih escalades prečešejo pokrajino in jo odpeljejo.

Po televiziji sem gledala, kako se dekleta lepotičijo, češejo in si prepletajo lase z rožnatimi pentljami ali se šminkajo, toda pri nas doma tega nikoli ni bilo.

Jennifer Clement se je rodila leta 1960 v Connecticutu, živi pa izmenično v Mexico Cityju in ZDA. Po študiju angleške književnosti in antropologije na Univerzi v New Yorku in študiju francoske književnosti v Parizu je magistrirala na Univerzi v Mainu in se posvetila književnosti. Je pesnica, pisateljica in angažirana književnica za človekove pravice in svobodo govora. Med letoma 2009 in 2012 je bila predsednica Mehiškega centra PEN, leta 2015 pa bila kot prva ženska v zgodovini izvoljena za predsednico Mednarodnega PEN. Izdala je več pesniških zbirk, bolj pa je poznana po romanih, v katerih obravnava družbeno-aktualne teme: *Widow Basquiat* (Basquiatova vdova), *A True Story Based on Lies* (Resnična zgodba o lažeh; uvrščena med finaliste za Orange Prize), *The Poison that Fascinates* (Omamni strup) in *Prayers for the Stolen* (Molitve za ugrabljene). Za slednjega je prejela nagrade NEA – National Endowment for the Arts, Sara Curry Humanitarian Award in britansko knjižno nagrado Cannongate. Nedavno je za svoj najnovejši roman *Love Gun* (Ljubezen orožje) prejela prestižno Guggenheimovo štipendijo.

Mogoče bi ti morala izbiti zobe, je rekla mama.

Ko sem zrasla, sem si bele zobe mazala z rumenim ali črnim flomastrom, da so bili videti gnili.

Nič ni bolj odvratnega od umazanih ust, je rekla mama.

Kopanja jam se je domislila Paulina mama. Stanovala je nasproti nas in njena hišica je stala v gaju papajevcev.

Moja mama je rekla, da se zvezna država Guerrero spreminja v zajčnik, saj se vsepovsod skrivajo deklice.

Kakor hitro je kdo zaslišal, da se približuje džip, ali je v daljavi zagledal eno, dve ali tri črne pike, so se vse deklice pognale k luknjam.

To se je dogajalo v zvezni državi Guerrero. V vroči deželi gumijevcev, kač, legvanov in škorpionov, svetlih, prosojnih škorpionov, ki jih težko vidiš, ampak te ubijejo. V Guerreru je več pajkov kot kjer koli na svetu, o tem smo prepričane, in več mravelj. Od rdečih mravelj nam roke otečejo, da so debele kot noge.

Ponosni smo, da smo najbolj jezno in hudobno ljudstvo na svetu, je rekla mama.

Ko sem se rodila, je mama sosedom in ljudem na tržnici oznanila, da je na svet prišel fantek.

Hvala bogu, da se je rodil fantek! je rekla.

Ja, hvala Bogu in devici Mariji, so ji odgovarjali, čeprav ni nikogar preslepila. Na naši gori se rojevajo le fantki in nekateri se pri enajstih letih spremenijo v deklice. Ti fantki se spremenijo v grde deklice, ki se morajo skrivati v luknjah, izkopanih v zemljo.

Bile smo kot zajci, ki se skrijejo, kadar se na polju prikaže potepuški pes, pes, ki ne more zapreti gobca, njegov jezik pa že okuša zajčjo dlako. Zajec v svarilo pred nevarnostjo topotne z zadnjo taco in svarilo potem potuje po zemlji in opozori druge zajce v zajčniku. Na našem območju je bilo nemogoče pošiljati svarila, ker smo živeli predaleč drug od drugega. Toda vedno smo bili na preži in se izurili, da smo slišali tudi zelo, zelo oddaljene zvoke. Mama je navadno sklonila glavo, zamižala in se zbrala, da je slišala motor ali zbegane krike ptic ali majhnih živali, kakršne te spuščajo, kadar se bliža avto.

Nobena se ni vrnila. Nobena ugrabljena deklica se ni vrnila ali vsaj pisala pisma, je rekla moja mama, tudi pisma ni poslala. Nobena deklica, razen Paule. Vrnila se je leto dni po tistem, ko so jo ugrabili.

Njena mama je vedno znova opisovala, kako so jo ugrabili. Potem je Paula lepega dne prikorakala nazaj domov. V levem ušesu je imela sedem

uhanov, ki so v ravni črti modrih, rumenih in zelenih kamenčkov segli vse do zaobljenega roba uhlja, zapestje pa ji je kot kača ovijal tetoviran napis *Ljudožerčev otrok*.

Paula je preprosto prikorakala po avtocesti in navzgor po poti do njihove hiše. Hodila je počasi in gledala v tla, kot bi sledila potresenim kamenčkom naravnost do doma.

Ne, je rekla moja mama. Ni sledila kamenčkom, punčè je preprosto vohalo, kod se gre domov k materi.

Paula je odšla v svojo sobo in legla na posteljo, ki je bila še vedno polna plišastih živali. Nikoli ni rekla niti besede o tem, kaj se ji je zgodilo. Vedeli smo le, da jo je mama hranila po steklenici, ji dajala stekleničko z mlekom, si jo posadila v naročje in ji dala piti mleko iz stekleničke. Paula jih je morala imeti petnajst, kajti jaz sem jih imela štirinajst. Mama ji je kupovala tudi Gerberjevo hrano za dojenčke in jo pitala z majhno, belo plastično žličko za kavo, ki jo je kupila v trgovini OXXO na bencinski črpalki onstran avtoceste.

Si videla? Si videla, kaj ima Paula tetovirano? je vprašala moja mama.

Sem. Zakaj?

Veš, kaj to pomeni, a ne? Pripada. Jezus, Marijin in božji sin ter vsi angeli v nebesih, varujte nas.

Ne, nisem vedela, kaj to pomeni. Mama ni hotela povedati, ampak izvedela sem pozneje. Spraševala sem se, kako trgovec z mamili, tak z obrito glavo in strojnico v eni roki ter sivo ročno bombo v zadnjem žepu, nekoga ugrabi iz majhne kolibe na gori in kaj naredi, da je nazadnje le še kupček mlete govedine?

Oprezala sem za Paulo. Hotela sem govoriti z njo. Nikoli ni šla iz hiše, vendar sva bili vedno najboljši prijateljici, tako kot z Mario in Estefani. Želela sem jo spraviti v smeh, jo spomniti, da sva ob nedeljah nekoč hodili v cerkev, oblečeni v fanta, meni je bilo ime Pob in njej Paulo. Želela sem jo spomniti, kolikokrat sva skupaj gledali filmske revije, kajti zanimalo jo je, kakšne lepe obleke nosijo televizijske zvezdnice. Želela sem tudi izvedeti, kaj se je zgodilo.

Zato pa so vsi vedeli, da je to nekdaj najlepše dekle v tem koncu Guer-rera. Ljudje so govorili, da je Paula celo lepša od deklet iz Acapulca, kar je bil velik poklon, kajti vse, kar je bilo bleščečega in posebnega, je prihajalo iz Acapulca. Tako se je govorilo.

Pauli je mama podlagala oblačila s cunjami, da je bila videti debela, toda vsi so vedeli, da manj kot uro od pristaniškega mesta Acapulco na majhni posesti z materjo in tremi kokošmi živi dekle, ki po lepoti prekaša celo

Jennifer Lopez. Bilo je le vprašanje časa. Čeprav se je njena mama domislila, da bi se deklice skrivale po luknjah v zemlji, kar smo tudi počele, svoje hčere ni mogla rešiti.

Svarilo je prišlo leto pred tem, ko so Paulo ugrabili.

Zgodilo se je zgodaj zjutraj. Paulina mama Concha je svoje tri kokoši krmila s starimi tortiljami, ko je z avtoceste zaslišala zvok motorja. Paula je še vedno trdno spala. Bila je v postelji, umitega obraza, lase je imela spletene v dolgo kito, ki se ji je ponoči med spanjem ovila okoli vratu.

Na sebi je imela staro majico. Segala ji je pod kolena, bila je iz belega bombaža in spredaj je s temno modrimi črkami pisalo *Čudežni kruh*. Na sebi je imela tudi rožnate spodnje hlačke in moja mama je vedno govorila, da je to huje, kot če bi bila gola!

Ko je trgovec z mamili planil v hišo, je Paula trdno spala.

Concha je rekla, da je ravno krmila kokoši, tiste tri zanikrne koklje, ki nikoli niso nesle jajc, ko je zagledala, da po ozkem kolovozu prihaja rumenkasto rjav BMW. Za trenutek je pomislila, da je kak bik ali žival, ki je pobegnila iz živalskega vrta v Acapulcu, ker ni pričakovala, da bo zagledala svetlo rjavo vozilo, ki pelje proti njej.

Kadar je razmišljala o prihodu trgovcev z mamili, si je vedno predstavljala črne džipe z zatemnjenimi okni, kar je bilo sicer prepovedano, ampak vsi so si jih dajali potemniti, da kifeljci niso videli v notranjost. Črni kadilaki escalades s štirimi vrati in črnimi okni, polnimi trgovcev z mamili in strojníc, so bili kot trojanski konji, tako je vsaj govorila moja mama.

Od kod je moja mama poznala Trojo? Kako je lahko Mehičanka, ki je sama s hčerjo živela na guerrerskem podeželju, manj kot uro vožnje z avtom od Acapulca in štiri ure ježe na muli, sploh lahko vedela kaj o Troji? Preprosto. Edino, kar ji je oče kdaj prinesel, ko se je vrnil iz Združenih držav, je bila majhna satelitska antena. Mama je bila zasvojena z zgodovinskimi dokumentarci in Oprahinimi pogovornimi oddajami. Pri nas doma je bil oltar, posvečen Oprah, zraven tistega za devico Marijo Guadelupsko. Mama ji ni rekla Oprah. Tega imena nikoli ni doumela. Rekla ji je Opera. Vedno sem poslušala Opera to in Opera ono.

Poleg dokumentarcev in Oprah sva najmanj stokrat videli *Moje pesmi, moje sanje*. Mama je vedno pazila, kdaj bo ta film na sporedu filmskega kanala.

Vsakokrat, ko nama je Concha pripovedovala, kaj se je zgodilo s Paulo, je bila zgodba drugačna. Zato nikoli nismo izvedele resnice.

Trgovec z mamili, ki je prišel v hišo, preden je bila Paula ugrabljená, si jo je šel le dobro ogledat. Preverit je šel, ali so govorice resnične. Bile so.

Ko so Paulo ugrabili, je bilo drugače.

Na naši gori ni bilo moških. Kot bi živele v deželi brez dreves.

Kot bi imel človek samo eno roko, je rekla moja mama. Ne, ne, ne, se je popravila. Živeti nekje, kjer ni moških, je tako, kot da spiš, ampak ne sanjaš.

Naši moški so odšli čez reko v Združene države. Stopili so v vodo in bredli do pasu globoko, ko pa so prišli na drugo stran, so bili mrtvi. V tisti reki so se otresli svojih žensk in otrok ter odkorakali na veliko ameriško pokopališče. Prav je imela. Pošiljali so denar, enkrat ali dvakrat so še prišli domov, potem pa nič več. Zato smo bile na naši zemlji skupine žensk, delale smo in se poskušale postaviti na noge. Edini moški okoli nas so živeli v džipih, se vozili z motorji in so se imeli navado na vsem lepem prikazati s kalašnikovko na rami, vrečko kokaina v zadnjem žepu kavbojk in škatlico rdečih marlbork v sprednjem žepu srajce. Nosili so ray-banke in morale smo paziti, da jih nikoli nismo pogledale v oči, nikoli videle majhnih črnih zenic, ki so samo čakale kot kažipot v njihove možgane.

V poročilih smo nekoč slišale za ugrabitev petintridesetih kmetov, ki so na poljih ravno pobirali koruzo, ko se je s tremi velikimi tovornjaki pripeklalo nekaj mož in jih ugrabilo. Ugrabitelji so v kmete uperili puške in jim ukazali, naj splezajo v tovornjake. Kmetje so stali v tovornjaki, nagneten kot živina. Po dveh ali treh tednih so se vrnili domov. Posvarili so jih, da jih bodo ubili, če bodo povedali, kaj se jim je zgodilo. Vsi so vedeli, da so jih ugrabili za delo na poljih in žetev marihuane.

Če si o nečem molčal, se nikoli ni zgodilo. Vedno je kdo o tem napisal pesem. Vse, za kar nisi smel vedeti in o čemer nisi smel govoriti, je nazadnje končalo v pesmi.

Kakšen idiot bo napisal pesem o ugrabljenih kmetih in zato ga bodo ubili, je rekla moja mama.

Ob vikendih sva z mamo šli v Acapulco, kjer je delala kot snažilka pri neki bogati družini iz Mexico Cityja. Družina je za dva tedna na mesec odšla v letovišče. Dolga leta so se vozili z avtomobilom, potem so si kupili helikopter. Več mesecev je trajalo, da so na svoji posesti napravili pristajališče zanj. Najprej so morali zasuti plavalni bazen, ga prekriti, novi bazen pa izkopati nekaj metrov proč. Preselili so tudi teniška igrišča, da je bilo pristajališče za helikopter čim dlje od hiše.

Tudi moj oče je delal v Acapulcu. Preden je odšel v Združene države, je bil hotelski natakar. Nekajkrat nas je prišel v Mehiko obiskat, potem pa se ni več vrnil. Ob zadnjem obisku je mama vedela, da je prišel zadnjikrat.

Tokrat je zadnjikrat, je rekla.

Kaj hočeš reči, mama?

Dobro si oglej njegov obraz; zapomni si ga, kajti nikoli več ne boš videla svojega očka. Zajamčeno, Zajamčeno.

Rada je uporabljala to besedo.

Ko sem jo vprašala, kako ve, da ga ne bo več nazaj, je rekla: Samo počakaj, Ladydi, samo počakaj in videla boš, da imam prav.

Toda kako veš? sem jo še enkrat vprašala.

Poglejva, ali znaš uganiti, je rekla.

Bil je preizkus. Mama me je rada preizkušala in ugibanje, zakaj se moj oče ne bo več vrnil, je bil preizkus.

Začela sem ga opazovati. Gledala sem, kako kaj počne v naši mali koči in na vrtu. Zasledovala sem ga, kot bi bil tujec, ki bi mi lahko kaj ukradel, če bi pogledala proč.

Neko noč sem vedela, da ima mama prav. Bilo je tako vroče, da je celo luna segrela naš konec sveta. Šla sem ven in se pridružila očetu, ki je kadil cigareto.

Moj bog, tole mora biti eden najbolj vročih krajev na svetu, je rekel, ko je puhnil tobačni dim iz ust in nosnic hkrati.

Objel me je in njegova koža je bila še bolj vroča od moje. Lahko bi se vžgala drug v drugega.

In potem je povedal.

Vidve z mamó sta predobri zame. Ne zaslužim si vaju.

Preizkus sem opravila z odliko.

Pesjan ti tak, je leta in leta vedno znova ponavljala moja mama. Nikoli več ni izgovorila njegovega imena. Za vekomaj je ostal Pesjan.

Kot marsikdo na naši gori je tudi moja mama verjela v čarovnice.

Naj veter upihne svečo v njegovem srcu. Naj mu v popku zraste orjaški termit ali mravlja v ušesu, je rekla. Naj mu črv zgrize tiča.

Potem nama oče iz ZDA ni več pošiljal mesečne vzdrževalnine. Najbrž sva bili predobri tudi za njegov denar.

Seveda je bila pot govoric iz ZDA v Mehiko najmogočnejša pot govoric na vsem svetu. Če nisi poznal resnice, si vedel za govorice, in govorice so bile vedno veliko pomembnejše kot resnica.

Raje ima govorice kot resnico, je ponavljala moja mama.

Govorice, ki so potovale iz neke mehiške restavracije v New Yorku v klavnico v Nebraski, od tam v Wendyjino restavracijo v Ohio, v nasad pomarančevcev na Floridi, v hotel v San Diegu, nato so šle čez reko in oživele spet v nekem bifeju v Tijuani, nadaljevale pot do polja marihuane na obrobju Morelije, čolna s steklenim dnom v Acapulcu, nato v neko krčmo

v Chilpancingu in po kolovozu v senco pomarančevca pred našo hišo, so poročale, da ima moj oče »tam čez« novo družino.

»Tukaj« je bila najina zgodba, pa tudi zgodba vseh drugih.

Živel sva sami v koči, obdani s predmeti, ki jih je v več letih nakradla moja mama. Imeli sva na desetine peres in svinčnikov, solnic in steklenih zrkel, pa tudi veliko plastično vrečo za smeti, polno sladkornih zavitkov, ki jih je nakradla v restavracijah. Mama nikoli ni odšla iz stranišča, ne da bi vzela zvitek toaletnega papirja in ga skrila v svojo torbo. Ona temu ni rekla kraja, moj oče pa. Ko je bil še z nama in sta se prepirala, je rekel, da živi s tatico. Mama je sveto verjela, da si izposoja, jaz pa sem vedela, da nikoli ničesar ne vrne. Njene prijateljice so vedele, da morajo vse skrivati. Ni važno, kam sva šli, ko sva se vrnili domov, je iz njenih žepov, izmed dojk in celo izpod las prihajalo vse mogoče. Spretno je vtikala predmete tja. Videla sem, kako si je iz svedraste grive vlekla majhne kavne žličke in motke sukanca. Nekoč je pri Estefani doma ukradla čokolado Snickers. Čokoladico si je potisnila pod konjski rep. Kradla je celo svoji hčeri. Obupala sem nad mislijo, da je kar koli res moje.

Ko je oče odšel, je mama, ki nikoli ni znala držati jezika za zobmi, rekla: Pesjan ti tak! Tu nas zapuščajo možje, od svojih ameriških vlačug nam pri-
našajo aids, kradejo nam hčere, naši sinovi odhajajo, toda to deželo imam
raje kot dihanje.

Nato je zelo počasi izgovorila besedo Mehika, potem še enkrat: Mehika. Kot bi jo polizala s krožnika.

Odkar sem bila majhna, mi mama nenehno govori, naj za kaj molim. Vedno sva molili. Imela sem molitev za oblake in pižame. Imela sem molitev za žarnice in čebele.

Nikoli ne smeš moliti za ljubezen in zdravje, je rekla mama. Ali za denar. Če bo Bog slišal, kaj si v resnici želiš, ti tistega ne bo dal. Zajamčeno.

Ko je oče odšel, je mama rekla: Pojdi na kolena in moli za žlice.

* * *

V šolo sem hodila le do konca osnovne. Večino tistega časa sem bila fant. Naša šola je bila majhna soba na dnu pobočja. Kakšno leto učitelja sploh ni bilo, ker ga je bilo strah priti v ta konec dežele. Mama je rekla, da je vsak učitelj, ki želi priti sem, gotovo trgovec z mamili ali idiot.

Nihče ni nikomur zaupal.

Mama je rekla, da so vsi trgovci z mamili, tudi kifeljci, seveda, župan, zajamčeno, in celo predsednik države, vrag naj ga vzame, trgovci z mamili.

Mami ni bilo treba postavljati vprašanj; sama si jih je zastavljala.

Kako vem, da je predsednik trgovec z mamili? je vprašala. Ker dovoli, da puške prihajajo iz Združenih držav. Zakaj na mejo ne postavi vojske in ne prepreči, da bi prihajale puške, kaj? Sploh pa, kaj je huje držati v roki: rastlino marihuane, mak ali puško? Bog je ustvaril rastline, človek pa je izdelal puške.

Sošolke so od nekdaj moje prijateljice. V prvem razredu nas je bilo samo devet. Moje najboljše prijateljice so bile Paula, Estefani in Maria. V šolo smo hodile ostrižene na kratko in v fantovskih oblačilih. Vse, razen Marie.

Maria se je rodila z zajčjo ustnico, zato njenih staršev ni skrbelo, da jo bodo ugrabili.

Kadar je moja mama govorila o Marii, je rekla: Zajec z zajčjo ustnico na Luni je prišel z Lune na našo goro.

Maria je edina med nami imela brata. Ime mu je bilo Miguel, toda klicale smo ga Mike. Bil je štiri leta starejši od Marie in vse smo ga razvajale, ker je bil edini fant na gori.

Vse smo govorile, da je Paula podobna Jennifer Lopez, samo še lepša je.

Estefani je imela tako črno kožo, da si bolj črne ne moreš misliti. V zvezni državi Guerrero imamo vse zelo temno kožo, ona pa je bila kot košček noči na redkem črnem legvanu. Bila je tudi visoka in vitka, in ker nobena druga v Guerreru ni bila vitka, je izstopala kot najvišje drevo v gozdu. Videla je tudi tisto, česar jaz nikoli nisem; celo oddaljene stvari, na primer avtomobile, ki so prihajali po avtocesti. Nekoč je videla majhno črno, rdeče in belo črtasto kačo, zvito na drevesu. Izkazalo se je, da je koralna kača. Take kače ne marajo piti mleka iz prsi spečih mater.

Če odrasčaš v Guerreru, spoznaš, da je vse, kar je rdeče, nevarno, zato smo vedele, da tista kača pomeni nekaj slabega. Estefani je rekla, da jo je kača pogledala naravnost v oči. To je povedala samo Pauli, Marii in meni, le nam trem (trem najboljšim prijateljicam), ker je vedela, da to pomeni prekletstvo. In seveda je res bila prekleta, kot če bi bila kača hudobna vila s čarobno paličico, ki bi rekla, da se ji sanje nikoli ne bodo uresničile.

Ko se je rodila Maria z zajčjo ustnico, so bili vsi osupli. Njena mama Luz je imela hčer vedno v hiši, njen oče pa je odkorakal skozi vrata in se nikoli več ni vrnil.

Moja mama je rada vsem ukazovala, kaj naj počnejo. Ni se brigala le zase. In tako je odšla tja, kjer je bila doma Maria, da bi si natančno ogledala dojenčico. Zgodbo poznam le zato, ker mi jo je mama nešteto krat povedala. Pogledala je malo Mario v Luzinem naročju, prekrito z belo gazo. Dvignila je tančico in si ogledala otroka.

Rodila se je narobe obrnjena, kot kak pulover. Samo na lice jo je treba spet obrniti, je rekla mama. Šla jo bom prijaviti na kliniko.

Mama se je zasukala, odkorakala dol po pobočju gore, se z avtobusom odpeljala na kliniko v Chilpancingu in prijavila Marijino rojstvo. To je bilo treba storiti, da so na lokalnih klinikah vedeli, kateri otroci na podeželju potrebujejo operacijo. Vsakih nekaj let so zdravniki iz Mexico Cityja prišli operirat brezplačno, ampak paciente je bilo treba prijaviti že ob rojstvu.

Osem let je preteklo, preden je v Chilpancingo prišla skupina zdravnikov. Spremljali so jih vojaki, da so bili zaščiteni pred nasiljem trgovcev z mamili. Seveda smo se tedaj že vsi privadili na Marijin obraz. Zato nekatere njene prijateljice nismo želele, da bi šla na operacijo. Želele smo, da bi bila srečna in normalna, toda zaradi njenega narobe obrnjenega obraza smo se bale bogov, poznale smo strašne božje kazni, pomislile smo, da je šlo v našem čarobnem človeškem krogu nekaj narobe. Postala je bajeslovna, tako kot suše ali poplave. V Marii smo videle zgled božjega srda. Ali ga zdravnik lahko ublaži? smo se spraševale. Maria se je zlila s svojim mitom in bila še celo videti kot iz kamna.

Prepričane smo bile, da ima Maria posebno moč. Moja mama nikoli ni bila tega mnenja.

Nesrečo išče in našla jo bo, je rekla mama.

Estefani, Paula in jaz smo menile, da je najhujše Mario že doletelo, zato se ni bala ničesar, na primer tiste kače, ki jo je Estefani videla na drevesu. Ravno Maria je pobrala dolgo palico in bezala kačo, dokler ta ni cepnila na tla. Estefani, Paula in jaz smo zakričale in odskočile, Maria pa se je sklonila, pobrala kačo in jo držala med palcem in kazalcem.

Pogledala je kačo in rekla: Torej meniš, da imaš grd obraz? No, samo mojega poglej!

Nehaj, nehaj, je vzklikala Paula. Pičila te bo!

Trapa, saj to hočem, je rekla Maria in spustila kačo na tla.

Vsem je govorila, da so trape. To je bila njena najljubša beseda.

Ko sem imela sedem let, sva z Mario nekega dne peščili iz šole domov. Navadno smo šle iz šole vse skupaj, se potem ob avtocesti sešle z materami, nato pa odšle vsaka svojo pot proti domu. Ne spomnim se, zakaj sva bili takrat z Mario sami. Šolsko leto je šlo h koncu in bili sva žalostni, ker je učitelj, ki je za leto dni prišel iz Mexico Cityja, odhajal, novi prostovoljec pa bo prišel šele septembra. Ljudje na podeželju so odvisni od prostovoljcev iz mesta. Imeli smo prostovoljne učitelje, socialne delavce, zdravnike in medicinske sestre. Prihajali so, ker je bil to del njihove obvezne prakse na področju socialnega dela. Čez čas smo spoznale, da se ne smemo preveč

navezati na te ljudi, kajti, kot je rekla mama, prihajajo in odhajajo kot krošnjari, ki ne prodajajo drugega razen besede *moraš*.

Ne maram ljudi, ki pridejo od daleč, je rekla. Pojma nimajo, kdo si, dovedujejo nam, da moramo to ali ono, to ali ono. Ali jaz hodim v mesto in jim govorim, da tam smrdi, ali jih sprašujem, kje je trava in od kdaj je nebo rumeno? Vse je tako kot v tistem prekletem rimskem cesarstvu.

Nisem vedela, kaj hoče s tem povedati, vedela pa sem, da je gledala dokumentarec o rimski zgodovini.

Ko sva takrat šli z Mario sami domov, je bil julij. Spominjam se vročine in žalosti, ker bomo izgubile učitelja. Bilo je zelo vlažno in telo mi je med hojo kar venelo. Bilo je tako vlažno, da so pajki spleтали mreže v zraku, midve pa sva si med hojo brisali mreže in dolge viseče pajčevine z obraza in upali, da nama ni kak pajek padel na lase ali za bluzo. Bila je tiste vrste vlaga, zaradi katere so legvani in kuščarji spali napol odprtih oči in celo žuželke so dremale. Bila je tudi tiste vrste vročina, ki je potepuške pse nagnala k avtocesti iskat vodo, njihova krvava trupla pa so tu in tam ležala na črnem asfaltu od naše gore do Acapulca.

Bilo je tako vroče, da sva z Mario nazadnje sedli na kamne in kakšno minuto počivali, ampak prej sva preverili, da ni spodaj škorpionov ali kač.

Nikoli me noben fant ne bo želel ljubiti in pika. Vseeno mi je, je rekla. Nočem, da bi kdo šaril po mojem obrazu. Mama je rekla, da me noben fant ne bo hotel poljubiti.

Poskušala sem si predstavljati poljub, ustnice na njeni razparani ustnici, jezik v njenih razparanih ustih. Vprašala sem jo, ali to pomeni, da tudi otrok ne bo imela, in povedala je, kako ji je mama rekla, da se nikoli ne bo poročila in ne bo imela otrok, ker je nikoli noben moški ne bo ljubil.

Nočem biti ljubljena, je rekla Maria, komu torej mar?

Maria, tudi jaz ne bi bila rada ljubljena. Komu je do tega? Mislim, da je zvok, ki se zasliši ob poljubu, odvraten.

Zasukala se je, me ježno pogledala in prepričana sem bila, da bo pljunila vame ali me udarila, toda v tistem trenutku se je zaljubila vame.

Jezno me je pogledala, ker so vsi ljudje tod okoli jezni. Pravzaprav po vsej Mehiki vedo, da so ljudje iz zvezne države Guerrero polni jeze in enako nevarni kot bel, prosojen škorpion, ki se ti skrije pod blazino na postelji.

V Guerrero vladajo vročina, legvani, pajki in škorpioni. Življenje ni nič vredno.

Mama je kar naprej ponavljala, da življenje ni nič vredno. Tisto staro, znano pesem je recitirala kot molitev: *Če me jutri kaniš ubiti, raje danes se potruji.*

To se je prelivalo v vedno nove različice. Nekoč sem slišala, kako je mojemu očetu rekla: Če me jutri kaniš zapustiti, raje danes se potruji.

Vedela sem, da se ne bo vrnil. Še dobro, kajti v tem primeru bi res prekosila samo sebe. Skuhala bi enolončnico iz nohtov, slin in sesekljanih las. Pomešala bi jo s svojo menstrualno krvjo, zelenimi feferoni in kuretino. Dala mi je recept. Ne na listu papirja, samo povedala mi je, kako se to pripravi.

Vedno kuhaj ti, je rekla. Nikoli ne dovoli, da bi ti kuhal kdo drug.

Enolončnica iz nohtov, slin, menstrualne krvi in sesekljanih las bi imela odličen okus. Mama je bila dobra kuharica. Še dobro, da se ni vrnil. Mačeto je imela vedno nabrušeno.

Mama mi je povedala, da verjame v maščevanje. Ta grožnja mi je visela nad glavo, bila pa mi je tudi v poduk. Vedela sem, da mi ne bo ničesar odpustila, in to me je naučilo, da tudi jaz nisem odpuščala. Povedala je, da zato ne hodi več v cerkev, čeprav so ji nekateri svetniki pri srcu, ne mara pa vsega tistega haloja okoli odpuščanja. Vedela sem, da dan za dnem veliko razmišlja o tem, kaj bo naredila mojemu očetu, če se bo kdaj vrnil.

Gledala sem, ko je mama z mačeto kosila visoko travo ali ubila legvana tako, da mu je z velikim kamnom zdrobila glavo; postrgala je trne z lista agave ali zaklala kokoš tako, da ji je z lastnimi rokami zavila vrat, in zdelo se mi je, da povsod okoli sebe vidi telo mojega očeta. Ko je razrezala paradižnik, sem vedela, da na tanke kolute reže njegovo srce.

Nekoč se je naslonila na vhodna vrata, pritislila telo ob les, in tudi tista vrata so postala očetovo telo. Stoli so bili njegovo naročje. Žlice in vilice njegove roke.

Nekega dne je Maria pritekla v našo hišo. Živelimo dvajset minut hoda narazen, čez predel, porasel z gumijevci in nizkimi palmami, kjer so se na ploskih skalah sončili veliki rjavi in zeleni legvani. Znali so se naglo zasukati in te ugrizniti, zlasti če si bila osemletna deklica, ki v rdečih plastičnih natikačih teče in poskakuje mimo njih. Prišla je sama, kajti zaradi zajčje ustnice so samo njej dovolili, da je šla iz hiše. Vsi smo vedeli, da je nihče ne bi maral, četudi bi jo ponujali zastoj. Če so jo ljudje zagledali, so se takoj odmaknili. Ko sem jo zagledala pri naših vhodnih vratih, sem vedela, da se je zgodilo nekaj pomembnega.

Ladydi, je zavpila. Ladydi!

Moja mama je medtem šla na tržnico v Chilpancingu. Ko smo bile majhne, so nas matere puščale same doma, samo obljubiti smo morale, da se ne bomo šle potepat. Kakor hitro so nam na prsih zrasle prve izbokline, je bilo tega konec. Od tistega trenutka so vedno poskrbele, da nismo bile videti čedne, preden smo šle ven.

Maria je šla proti meni razširjenih rok in me objela. Čudno jo je bilo videti tako, ker si je z roko sicer vedno zakrivala usta. Nato si je z levo dlanjo zakrila pol obraza in jo potem dala čez usta, kot bi zadrževala skrivnost ali pa vsak čas hotela nekaj izpljuniti.

Kaj je?

Vsa zadihana se je ustavila, malce je sople. Sedla je zraven mene na tla, kjer sem izrezovala slike iz revije, da jih bom nalepila v zvezek. To je bilo eno mojih najljubših razvedril.

Zdravniki prihajajo!

Ničesar mi ni bilo treba vprašati. Po osmih letih čakanja na slavne zdravnike, pomembne, drage zdravnike iz bolnišnice v Mexico Cityju, bodo končno prišli v Chilpancingo brezplačno operirat iznakažene otroke. Maria je pojasnila, da se je medicinska sestra s klinike prikazala v njihovi hiši kakšno uro po tem, ko je prišla iz šole. Vzela ji je vzorec krvi in ji zmerila pritisk, da bi preverila, ali je pripravljena na operacijo. V soboto ob šestih zjutraj morajo biti na kliniki.

To pomeni čez dva dni! Komaj čakam, da povem Pauli.

Pomislila sem, da Maria najbrž pričakuje, da bo po operaciji lahko lepa kot Paula. Izrezovala sem stare revije, polne obrazov filmskih zvezdnic in slavnih fotomodelov, toda vedela sem, da se nobena ne more primerjati s Paulo. Čeprav je mama Pauli strigla lase na kratko in njeno kožo celo drgnila z mleto papriko, da je imela vedno rdeče izpuščaje, je njena lepota vseeno sijala.

V soboto zjutraj sva z mamó šli na kliniko, da bi delali družbo Marijini mami. Prišla je tudi Estefani z mamó.

Tudi Marijin brat Mike je bil tam. Ugotovila sem, da ga že nekaj časa nisem videla. V glavnem je bil v Acapulcu. Pri dvanajstih je name napravil vtis odraslega človeka. Na zapestjih je imel usnjene manšete, podobne zapestnicam, kakršnih še nisem videla, in lase si je obrisil.

Pred kliniko so bili parkirani trije vojaški tovornjaki, stražilo jih je dvanajst vojakov. Na obrazih so imeli maskirne kape. Čez očesne odprtine na kapah so imeli še pilotska sončna očala. Vratovi so se jim zadaj svetili od potu. Z naperjenimi brzostrelkami so krožili okoli male podeželske klinike.

Na enega od tovornjakov je nekdo pritrdil napis *Zdravniki tukaj operirajo otroke*.

Vse te ukrepe so uvedli zato, da trgovci z mamili ne bi pridrveli dol, ugrabili zdravnikov in jih odpeljali. Trgovci so to počeli iz dveh razlogov. Ali je kdo od njihovih potreboval operacijo, navadno zaradi strelne rane, ali pa so zdravnike iz Mexico Cityja ugrabili, da bi izsilili odkupnino. Vedeli smo, da zdravnikov ne bo na našo goro, če ne bodo zastraženi.

Poskusile smo priti mimo vojakov, vendar nas niso spustili v kliniko, zato smo morale počakati na vogalu, v Ruthinem lepotnem salonu. Vedele smo, da bodo operirali samo še enega otroka, dvanajstletnega fanta, ki se je rodil s palcem več. Ta palec je bil dve leti téma tehtnih pogovorov. Vsaka je imela mnenje o njem.

V resnici smo vedele, kaj povzroča pohabe na naši gori. Nobena skrivnost ni bila, da pršenje strupov, s katerimi uničujejo pridelke marihuane in maka, škoduje ljudem.

Mama je dan pred operacijo v napadu jeze rekla, da bi Maria morala ostati takšna, kakršna je. In če pomisli na tistega fanta s palcem, zakaj mu ne odrežejo kar cele roke! Mogoče bo potem, ko bo odrasel, ostal doma.

Ko smo stale pred lepotnim salonom, smo od daleč slišale zvoke, ki so spominjali na brezglavi beg živine ali letalo, ki leti prenizko nad tlemi. V sekundi smo doumele, da je to konvoj džipov.

Vojaki, ki so stražili kliniko, so se naglo poskrili za tovornjake.

Stekle smo v salon in naravnost v zadnjo sobo, čim dlje od oken. Jaz sem se skrila pod umivalnik.

Potem je vse potihnilo in se umirilo. Zdelo se mi je, da so celo psi, ptice in žuželke nehali dihati.

Nobena ni rekla *tiho, tiho, tiho*.

Pričakovale smo, da bodo začele frčati krogle.

Po vseh zidovih, oknih in vratih ob glavni ulici, ki je tudi glavna mestna cestna žila, je vse polno lukenj. V našem brazgotinastem svetu se nihče ne trudi, da bi zadela luknje od krogel ali prepleskal zidove.

Mimo je z veliko hitrostjo, veliko prehitro pripeljalo dvanajst črnih džipov, kot bi bili na dirki. Okna so bila črno pobarvana in žarometi prižgani, čeprav je bil dan.

Kar žvižgalo je od hitrosti in zemlja se je tresla. Za velikimi avtomobili so ostali oblaki prahu in izpušnih plinov, in po glavah nam je šla le ena misel: Nikar se ne ustavite.

Ko je odpeljal mimo zadnji džip, je nastal trenutek tišine, poslušale smo, potem pa je Ruth je rekla: V redu je, odšli so. Katera torej potrebuje novo pričesko?

Nato se je nasmehnila in rekla, da bo vsem zastonj uredila nohte, medtem ko čakamo na uspeh operacij.

Ruth je bila otrok s smetišča. Najbrž je bilo njeno rojstvo velika pomota. Zakaj bi kdo odvrigel svojega otroka v smeti kot bananin olupke ali gnilo jajce?

Vraga, kakšna razlika je med tem, da svojega otroka ubiješ ali ga vržeš v smeti, kaj? je rekla moja mama.

Tuhtala sem, ali je tudi to vprašanje preizkus.

Velika razlika je, je rekla moja mama v odgovor na svoje vprašanje. Če ga ubiješ, je to mogoče vsaj dejanje usmiljenja.

Ruth je bila eden od otrok s smetišča gospe Silberstein. Gospa je bila Judinja iz Los Angelesa, ki se je pred petdesetimi leti preselila v Acapulco. Ko je slišala govorice, da dojenčke mečejo v smeti, je vsem pobiralcem smeti v Acapulcu sporočila, da je pripravljena skrbeti za te otroke. V preteklih tridesetih letih je vzgojila najmanj štirideset otrok. Med njimi je bila tudi Ruth.

Ruth se je rodila iz črne plastične vreče za smeti, polne umazanih pleníc, gnilih pomarančnih olupkov, zraven so bile tudi tri prazne steklenice za pivo, pločevinka kokakole in v časopisni papir zavit crknjen papagaj. Iz vreče na smetišču je nekdo zaslišal otroški jok.

Ruth nam je polakirala nohte in nam vtikala ocvrte krompirčke naravnost v usta, da si ne bi razmazale laka za nohte, ki se je še sušil. Neštetokrat mi je že pristigla lase, tokrat pa mi je prvič polakirala nohte. To je bilo prvo dejanje, ki me je zaznamovalo kot deklico.

Ruth je nežno držala mojo roko v svoji, medtem ko mi je nanašala rdeč lak na otroško zaobljene nohte. Ko mi je polakirala noht na palcu, sem pomislila na fanta, ki mu samo ulico daleč odstranjujejo palec.

Ruth mi je pihala v prste, da bi se lak posušil.

Še ti pihaj, da se bo posušil, mi je rekla, in ničesar se ne dotikaj.

Obrnila se je proč od mene in prijala materino roko.

Kakšno barvo, Rita?

Najbolj živo rdečo, kar je imaš.

Moje roke so se mi zdele čudežno lepe. Podržala sem jih k obrazu in se pogledala v zrcalo.

Kakšen svet, je rekla moja mama. Življenje je nevarno.

Skozi okno, skozi šipe, ki so jih zdrobile krogle, smo opazovale maskirane vojake, ki so stražili kliniko. Udarjali so se po uniformah, da bi stepili prah z njih. Džipi so dvignili v zrak cele oblake prahu. Predstavljala sem si, kaj je za vhodnimi vrati v kliniko, in si slikala Mario, kako pod močno žarnico leži na beli rjuhi, obkrožena z zdravniki, njen obraz pa je razrezan na dvoje.

Za mojim hrbtom se je spet oglasila mama.

Včasih pomislim, da bi tudi jaz gojila mak. Saj ga vsi gojijo, a ne? Umreš ne glede na to, kaj počneš, zato lahko umreš tudi bogat.

Oh, Rita!

Ruth je to rekla potihoma in počasi, da se je slišalo kot Riiitaaa. Vesela sem bila, da nekdo tako prijazno govori z mamó. Ruthin glas je bil zdravilen in pomirjujoč.

Kaj misliš? je vprašala mama.

Glasovi v lepotnem salonu so potihnili. Vse smo hotele slišati, kaj bo odgovorila Ruth. Vedele smo, da je Ruth najpametnejša. Bila je tudi Judinja. Gospa Silberstein je vse svoje sirote s smetišča vzgojila v Jude.

Predstavljalj si, je rekla Ruth. Predstavljalj si, kako je meni. Pred petnajstimi leti sem odprla ta lepotni salon, in kako sem ga poimenovala? *Iluzija*. Zato, ker sem imela iluzijo ali pa sem sanjala, da bom nekaj ukrenila, vse sem vas hotela narediti lepe in se obdati s prijetnimi vonjavami.

Ker je bila Ruth otrok s smetišča, nikoli ni pozabila vonja po gnilih pomarančah, po jutranjem kozarcu soka.

In namesto da bi vas naredila lepe, kaj se je zgodilo? je vprašala Ruth.

Molče smo pogledale svoje polakirane nohte.

Kaj se je zgodilo?

Nobena ni odgovorila.

Skrbeti moram, da so majhne deklice videti kot fantki, da so starejše deklice nemikavne, lepe deklice pa moram narediti grde. To je salon grdote, ne lepotni salon, je rekla Ruth.

Nobena ni vedela odgovora na to, niti moja klepetava mama.

Marijina mama je pokukala skozi okno v lepotni salon. Končali so, je povedala skozi razbito šipo. Maria bi rada videla Ladydi, je rekla in s prstom pokazala name.

Nikamor ne boš šla, dokler ti ne bo obrisala laka za nohte! je rekla moja mama.

Ruth me je potegnila k sebi, si me posadila v naročje in mi odstranila lak za nohte. Ostri vonj po acetonu mi je napolnil usta in mi na jeziku pustil okus po limoni.

V majhni kliniki z dvema prostoroma so sprednjo sobo preuredili v operacijsko dvorano. Medicinska sestra in dva zdravnika so pospravljali pribor v kovčke, Maria pa je ležala na poljski postelji pod oknom. Njene oči so kukale iz svežnja bele gaze kot dva črna kamenčka. Tako napeto me je gledala, da sem natančno vedela, kaj misli. Vse življenje jo že poznam.

Njene oči so govorile: Kje je tisti fant? So mu odstranili palec? Je z njim vse v redu? Kaj so naredili s palcem?

Ko sem namesto Marie to vprašala medicinsko sestro, je odgovorila, da je fant odšel že pred eno uro. Palec so mu odstranili.

Kaj se je zgodilo s palcem?

Upepelili ga bodo, je odgovorila sestra.

Sežgali?

Ja, sežgali.

Kje?

Oh, tu na ledu ga imamo. Odpeljali ga bomo nazaj v Mexico City in ga tam sežgali.

Ko sem se vrnila v lepotni salon, nobena več ni imela polakiranih nohtov. Jasno je bilo, da nobena ne bo tvegala odhoda v svet, kjer so moški prepričani, da te lahko ugrabijo že zato, ker imaš rdeče polakirane nohte.

Ko sva z materjo pešačili domov, me je vprašala, kakšna je zdaj Maria. Rekla sem, da je zaradi obvez niti nisem videla, toda sestra je rekla, da je bila operacija uspešna.

Nikar ji ne verjemi, je rekla moja mama. Imela bo brazgotino.

Previdno sva prečkali avtocesto, ki je povezovala Mexico City in Acapulco, in se odpravili gor proti najini mali koči v senci orjaškega bananovca.

Medtem ko sva hodili, je izpod podrasti prilezel velik legvan in nama prekrizal pot. Zaradi njegovega premikanja sva pogledali dol in zagledali dolgo procesijo živo rdečih mravelj, ki se je pomikala levo od najine poti. Ustavili sva se in se ozrli okoli sebe. Na drugi strani poti je bila še ena procesija mravelj, ki so šle v isto smer.

Nekdo je umrl, je rekla mama.

Dvignila je pogled. Nad nama je krožilo pet jastrebov. Ptiči so letali v krogih, se spuščali k zemlji in se nato spet dvigali. Njihova krila so imela vonj po smrti.

Ko sva prišli do domače hiše, so ptiči še vedno krožili visoko nad nama.

Ko sva stopili v hišo, je mama odšla v kuhinjo in iz rokava potegnila štiri stekleničke laka za nohte, eno rdečo in štiri rožnate, in jih postavila na kuhinjsko mizo.

Ruth si ukradla lak za nohte?

Nisem vedela, zakaj me je to presenetilo. Kamor koli sva šli, je mama kaj ukradla. Vseeno nisem mogla verjeti, da je okradla tudi Ruth.

Molči in pojdi delat domačo nalogo, je rekla mama.

Nimam domače naloge.

Potem pa samo molči, je rekla. Pojdi si umiti roke, da si jih boš lahko spet umazala.

Odšla je k oknu in se ozrla v nebo.

Pes je, je rekla. Preveč je teh hudičevih jastrebov, da bi bila samo crknjena miš.

* * *

Živeli sva od plače, ki jo je mama dobivala kot snažilka. Vsak petek sva po šoli odšli k avtocesti in počakali na avtobus, da naju je odpeljal uro daleč v pristaniško mesto. Nikogar ni imela, da bi me doma pazil. Kamor koli je šla, sem morala iti tudi jaz.

Preden je družina Reyes prišla iz Mexico Cityja, je morala mama s krpo pomiti tla po vsej hiši, postlati postelje in povsod nastaviti insekticid proti mravljam, pajkom in še zlasti škorpijonom.

Ko sem bila majhna, mi je dovolila, da skrbim za pršilnike z insekticidom. Medtem ko je mama čistila, sem jaz razpršila insekticid po kotih, pod posteljami, po omarah in v kopalnicah okoli umivalnikov. V ustih sem potem več dni imela čuden okus, kot bi bila lizala bakreno žico.

Za garažo so imeli sobo za služabnico. Mama me je navadno z vrvjo privezala na posteljo. To je storila zato, da je v miru opravila delo, ne da bi jo skrbelo, da bom odtavala proč in padla v bazen. Za več ur me je privezala na posteljo, mi pustila hlebec belega kruha, kozarec mleka, barvice in papir.

Včasih mi je iz hiše prinesla knjige, da sem jih gledala. Največkrat so bile knjige o arhitekturi velikih palač po svetu ali take o muzejih.

Mama je seveda kradla tudi pri družini Reyes. Ko sva se v nedeljo zvečer vračali domov, sem videla, kaj je ukradla. Medtem ko je avtobus ropotal po razbeljenem asfaltu proti deželi rdečih žuželk in žensk, je počasi jemala predmete iz žepov in si jih ogledovala.

V temi avtobusa sem gledala, kako je izpod bluze potegnila pinceto, iz rokava pa tri dolge rdeče sveče.

Nekega večera, ko so žarometi prihajajočih avtomobilov osvetlili notranjost avtobusa, mi je mama izročila majhno vrečko čokoladnih jajc.

Na, te sem vzela zate, je rekla.

Pojedla sem jih kar na avtobusu in medtem gledala skozi okno v gosto džunglo ob avtocesti.

Potem ko so Marii operirali zajčjo ustnico, se je vse spremenilo. Če ne bi bilo Marie, med pešačenjem s klinike proti domu mogoče sploh ne bi opazili jastrebov, ki so krožili nad našo hišo.

Raziskat grem, kaj je umrlo, je rekla mama in se odmaknila od okna, skozi katero je gledala v nebo.

Tu ostani, je rekla.

Čakala sem jo kakšno uro in medtem poslušala glasbo na svojem iPodu, ki ga je prav tako ukradla pri družini Reyes.

Videti je bila zaskrbljena in cukala se je za lase na levi strani glave. V velikem svedrastem čopu so ji štrleli v zrak. Iz ušes sem potegnila slušalke in zvoke Daddyja Yankeeja.

Ladydi, poslušaj, je rekla. Tam zunaj je mrtev moški in morava ga pokopati.

Kaj hočeš reči?

Tam zunaj je truplo, prekleto.

Čigavo?

Golo je.

Golo?

Morala boš zamižati in mi pomagati, da ga bova spravili v grob. Pojdi po žlico, tisto veliko, in sleci se, jaz pa grem za hišo po lopato.

Vstala sem, si slekla čisto obleko, ki sem jo imela dopoldne na kliniki, in se preoblekla v stare kavbojke in majico.

Mama se je vrnila z lopato, s katero sva navadno prekopavali mravljišča.

Tako, je rekla. Pridi z mano.

Šla sem za mamo. V zraku sem naštela pet jastrebov. Mama je med hojo sopihala. V nekaj minutah sva bili pri truplu.

Preblizu hiše je, sem rekla.

Vraga, preblizu hiše je. Prav imaš.

Ja.

Tu so ga odvrgli.

Kdo je?

Ti je znan?

Ne.

V tej deželi človek lahko gre na sprehod in naleti na velikega legvana, papajevec z desetinami orjaških sadežev, ogromno mravljišče, sadike marihuane, mak ali truplo.

Bilo je truplo nekega fanta. Videti je bil star kakšnih šestnajst let. Ležal je na hrbtu in strmел v nebo.

Ubogi revež, je rekla mama.

Sonce ga bo opeklo po obrazu.

Ja.

Roke so mu odrezali in bele in modre žile iz krvavih zapestij so se kot nabrekli črvi zvijale po prahu.

V čelo je imel vrezano črko P.

Na srajco je imel z veliko varnostno zaponko z rožnatim plastičnim kaveljčkom pripeto pisemce. Takšne zaponke uporabljajo za plenice.

Ali v pismu piše tisto, kar mislim? je vprašala mama, ko je začela kopati. Ali piše: *Paula in dve deklici?*

Ja, to piše.

Hej, pridi sem. Loti se kopanja. Pohiteti morava.

Jastrebi so nama krožili nad glavama, midve pa sva kopali z lopato, veliko žlico in rokami.

Globlje, globlje, je govorila mama. Kopati morava globlje, sicer ga bodo živali ponoči zvlekle ven.

Kopali sva dobri dve uri in v zemlji naleteli na prosojne črve, zelene hrošče in rožnate kamne.

Mama je strgala prst in se vsake toliko preplašeno ozrla čez ramo. Čutim, da naju gledajo, je šepnila.

Ali ne bi bilo bolje, če bi pustili, da džungla poskrbi za truplo? sem vprašala. Toda že ko sem to izrekla, sem poznala odgovor.

Policija in trgovci z mamili gledajo, kje so jastrebi. Mama je rekla, da so ti ptiči najboljši ovaduhi daleč naokrog. Ni želela, da bi kdo prišel vohljat za njeno hčerjo.

Ko je bila jama dovolj globoka, sva vanjo zvlekli truplo in ga prekrili s prstjo.

Pogledala sem svoje roke. Umazanija se mi je zajedla globoko pod nohte in nobeno umivanje je ne bo spravilo proč. Vsaj nekaj tednov ne.

Ko sva končali, je mama rekla: Nikoli si nisem mislila, da si bila rojena za to, da boš z mano pokopala mrtvega fanta. Tega v prerokbi mojega življenja ni bilo.

Ko je bila moja mama stara kakšnih dvajset let, je nekoč šla v Acapulco, da bi ji vedeževalka povedala, kaj se ji bo dogajalo v življenju. Vedeževalka je imela v najemu majhen prostor med dvema bifejema na glavni ulici Acapulca. Mama mi je povedala, da jo je pritegnil njen izvesek, na katerem je pisalo: *Nesrečen si le, če ne veš, kje te čaka sreča.*

Mama je imela navado opazovati turiste, kako plačujejo za tisto, kar jim pripoveduje ta ženska. Vedela je, da mora k njej. Več let je trajalo, preden je zbrala dovolj poguma, da je šla noter in ženski plačala, da bi ji prerokovala usodo.

Bila je Indijanka s podeželja, je pripovedovala moja mama. Ženska je poljubila denar in rekla: Denar nima domovine ali rase. Ko je enkrat v mojem žepu, ne vem več, kdo mi ga je dal.

Mama je kar naprej obujala spomin na to izkušnjo. Vedeževalka ji ni napovedala ničesar. Vse, kar se je mami zgodilo, je pospremila z besedami: Tega ni bilo v prerokbi mojega življenja. Leta so minevala in mama je bila vedno bolj razočarana, kajti ugotavljala je, da se nič od tistega, kar ji je ženska napovedala, ni uresničilo.

Zapomni si, Ladydi, je rekla mama. Kak konec tedna, ko bova v Acapulcu, bova šli poiskat tisto vedeževalko in zahtevala bom, da mi vrne denar.

Ko sva na truplo umrlega fanta vrgli še zadnjo grudo prsti, je mama rekla: Zmoliva.

Kar ti moli, sem rekla.

Pojdi na kolena, je rekla mama. Tole je resna stvar.

Obe sva pokleknila na bele črve, hrošče in rožnate kamne.

Tale fant se je prikazal na tisti srečni dan, ko so Marii popravili usta in otroku odstranili odvečni palec. Moliva za dež. Amen.

Nato sva vstali in odkorakali nazaj v hišo.

K sva si v kuhinjskem koritu umili roke, je mama rekla: Ja, Ladydi, povedala bom Paulini mami. Moram. Vedeti mora.

Mama je stala pri kuhinjskem koritu. Iz žepa je vzela pisemce, ki je bilo pripeto na truplo, in k njemu pristavila vžigalico. Paulino ime se je spremenilo v pepel.

Paula ni vedela, kdo je njen oče. Če človek prav pomisli, nekje obstaja moški, ki ne ve, da je zaplodil najlepše dekle v Mehiki!

Paulina mama Concha ni nikomur povedala, kdo je Paulin oče, toda moja mama je imela svojo teorijo. Concha je nekoč delala kot sobarica v hiši neke bogate družine iz Acapulca.

Tistega dne, ko so Concho odpustili, se je vrnila na goro z dvema pridobitvama: otrokom v trebuhu in svežnjem pesov v roki.

Ni hujšega kot hči brez očeta, je rekla moja mama. Svet taka dekleta živa požre.

Ko sva se z mamo umili, sva odšli k Paulini hiši, ki je bila le kratek sprehod daleč, ob robu avtoceste.

Sedela sem pri Pauli, moja mama pa je Conchi pripovedovala o trupu. Paula je bila pri enajstih letih še vedno drobna in žilava, toda lepota je bila že očitna. Kamor koli je šla, so se vsi ozirali in buljili vanjo. Vsi so vedeli, kaj bo.

Po tem obisku sva z mamo odšli do trgovine zraven bencinske črpalke ob avtocesti, ki je bila še odprta. Kupila je zavitek šestih pločevink piva. Tistega dne je nehala jesti, odtlej je pila le še pivo.

Kaj je rekla Paulina mama? sem vprašala.

Ne kaj dosti.

Jo je strah?

Na smrt. Zjutraj bo mrtva.

Kaj misliš s tem?

Ne vem. Besede so kar planile iz mene.

Ko sem naslednje jutro odhajala v šolo, je mama še spala. Pogledala sem njen obraz. Na njem nisem zasledila ničesar.

Prevedla Dušanka Zabukovec